

“నాన్నా...” పిలిచింది సుశీల.

“ఊ...” రంగనాథం పలికాడు. ఆ కంఠంలో ఆవేదన ప్రస్ఫుట మౌంది. రాకా, నిస్పృహలతో నిండిన పలుకది.

‘శేషే, నాన్నా! ఆఖరిలోజా! కాలేజీ ఫీజు కట్టకపోతే...’ సుశీల కంఠం అర్ధమైంది. దుఃఖభావంతో ఆమె గొంతు పూడిపోయింది.

రంగనాథానికి తెలుసు, కాలేజీ ఫీజు కట్టకపోతే ఏమాతుందో...! కాని...దానికి, డబ్బో...? తను తెచ్చిన పెద్దవ ఎన్నభయపాపాలు అప్పులు చెల్లించేందుకే చాలవు. రాబడికి మించిన ఖర్చు. ఏం చేస్తాడు? ప్రతి నెలా సుశీల, జీతంకోసం తనని దీవంగా అడగడం, తను మొండిచెయ్యి చూపడం! తర్వాత ఎవరిదగ్గరో అప్పుచేసి ఇవ్వడం! కాని, ఈనెల తనకు అప్పుకూడా ముట్టదు. నిన్ననే అద్దె చెల్లించేదని ఇంటాయన నానా నూటలూ అని వెళ్లాడు. ఇక పాలవాడు, కూరలవాడు సరేసరి! ఇవీ తన ఆర్థిక పరిస్థితులు.....

అయినా, ‘అలాగేనమ్మా! చూద్దాంలే’ అన్నాడు పైకి గంభీరంగా. అన్నాడేగాని ఎలా సంపాదించడమాని లోపల పీకుతూనే వుంది.

సుశీలకు తెలుసు తండ్రి మనసు! పాపం! తల్లి మరణించిన దగ్గరనుండి తననల్లారు ముద్దుగా పెంచి పెద్దచేకాడు. వృద్ధాప్యంలో కూడా విక్రాంతి అనేది లేకుండా తన చదువు పూర్తి కావడమూ కోసం ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. తనకోసం, తన అభివృద్ధికోసం - తండ్రి అనుభవించే బాధలు ఎదుర్కొనే కష్టాలు-అన్నీ తనకు తెల్పు, కాని ఏం చెయ్యగలదు?...అందుకే తనెన్నోసార్లు చెప్పింది-‘నేను మరి చదవను, నాన్నా నాకోసం ఎందుకిన్ని బాధలనుభవిస్తావ్? నిన్ను కష్టాలపాలు జేస్తూ నేనా ‘డాక్టరీ’ చదవకపోతే వచ్చిన నష్టమేమిటి? నేను కూడా ఏదో ఉద్యోగంలో చేర్తాను—’ అని. కాని వింటేగా? ‘అది కోరిన ఆఖరి కోర్కెనైనా తీర్చని సమర్థున్నందుకు చేస్తావమ్మా? నీవు, డాక్టరు

వైతే దాని ఆత్మ కాంటిల్లుతుంది! దాని కోరిక కూడా తీరుతుంది. నా ఆశయం నెరవేరుతుంది! తర్వాత నేను సంతోషంగా ప్రాణాలు...’ ‘ఊ! ఊ! ఊ! నాన్నా!’ అని సుశీల అతన్ని వారిస్తుంది. ‘దిన దిన గండం...’ లా తమ జీవితం సాగుతూంది.

‘వెళ్ళి చదువుకో అమ్మా!’ తండ్రి హెచ్చరికతో ఆలోచనలనునుండి తేరుకొంది - సుశీల. తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది- గాఢంగా నిట్టూరుస్తూ.

రంగనాథం ఆమె వెళ్ళిన వంకే జాస్తూ, ‘నాబంగారు తల్లి! తల్లి పోలికలన్నీ పుణికిపుచ్చుకుంది! అజే బ్రతికి వుంటే...’ అనుకొన్నాడు. రంగనాథానికి గతస్మృతులు ఒక్కొక్కటే మనోపథంలోకి రాసాగాయి...

X X X

రంగనాథం తండ్రి విశ్వనాథం కాకినాడలో పేరు మోసిన లాయరు! తన వాక్పాత్యంతో ఎదుటి పార్టీని గలిచి ఎందరు అభాగ్యులనో కాపాడేదాయన! ఆయన భార్య అనునూయమ్మ - భర్తకు తగిన ఇల్లాలు! వారికి లేకలేక కలిగిన సంతానమే-రంగనాథం! విశ్వనాథానికి రంగనాథాన్నొక ఆరితేరిన ఎక్కిలుగా తయారు చేయాలని ఆశవుండేది! అందుకే ఆయన రంగనాథాన్ని ‘లా’ చదివించడము మొదలెట్టారు. ఆరోజుల్లో రంగనాథానికి అనేక సంబంధాలు రాసాగాయి. అయితే రంగనాథానికి ఎవరూ నచ్చలేదు! ఇలా వుండగా - అకస్మాత్తుగా రంగనాథానికి నచ్చిన అమ్మాయి కనబడింది-ఒక పెళ్ళి చూపులో! ఆమె సుభద్ర! తల్లిదండ్రులు బీదవారగుటచేత కట్టుమివ్వడానికి తానాతులేకపోయింది. అందుచేత విశ్వనాథం ఆ సంబంధాన్ని విడిచిపెట్టబోయాడు. కాని, రంగనాథం ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు. ‘నేనా అమ్మాయిని తప్ప ఇతరులను చేసుకోను’ అంటూ మొండి పట్టుపట్టాడు. విశ్వనాథం ఎన్నోవిధాలుగా చెప్పి చూశాడు. కాని ఫలితం లేకపోయింది. దాంతో విశ్వనాథం ఉగ్రుడయ్యాడు. రంగనాథం తండ్రితో సంబంధాన్నేనా త్రెంపుకోచూశాడుగాని, సుభద్రతో వినాహం మాత్రం మానలేదు! అంతే! విశ్వనాథం తంగనాథం పిషయం ఎత్తితే ఉగ్రుడవసాగాడు.

రంగనాథం, సుభద్రతో వేరే ఇంట్లో కాపురం పెట్టాడు. ఏవోచిన్న వుద్యోగం చేసుకుంటూ కాలం గడుపుతాడేమో. సుభద్ర-తల్లిదండ్రులతో కూడా సంబంధం వదులుకొని తన్ను వెళ్ళాడిన రంగనాథాన్ని అమితంగా గౌరవిస్తూ, ప్రేమిస్తూండేది. ఇలా వుండగా రంగనాథం తల్లి, కొడుకుకోసం బెంగ పెట్టుకొని మంచమెక్కింది. అయినా విశ్వనాథం తన పంతం విడువలేదు. ఫలితం! ఆననూయమ్మా గండె జబ్బుతో మరణించింది! రంగనాథం బోరుమంటూ తల్లిని చూద్దానికి వచ్చాడు. అయిననూ విశ్వనాథం ఆతన్ని కనికరించలేదు. నానాదుర్భాషలూ అడి వెళ్ళగొట్టాడు. రంగనాథం వృద్ధుడయి కేదనను అణచుకోలేక సుభద్రతో చెప్పిభోరున ఏడ్చాడు. తన ప్రేమానురాగాలతో ఆతన్ని యూరడించింది-సుభద్ర.

కాని, విశ్వనాథం ఎంతోకాలం బ్రతుకలేదు! భార్య మరణించిన దుఃఖంతో ఆతను అనిమిషము చింతాక్రాంతుడై ఒకనాడకస్మాత్తుగా వృద్ధాశ్రమంలో మరణించాడు. రంగనాథం తండ్రి మరణాని కమితంగా దుఃఖించాడు. కాని తండ్రి తనను చనిపోయేటంతవరకు ద్వేషించడం ఆతడు మరువలేదు, అందుకనే ఆతడు తండ్రి ఆస్తిపాస్తుల్ని ధర్మ పంపలకు విరాళాలుగా ఇచ్చి, ఆ ఊర్లో వుంటే అనుకూలమూ బాధపడాల్సి వుంటుందని మద్రాసు చేరేడు.

X X X

కాలచక్రంలో కొన్ని సంవత్సరాలు గతించాయి. సుభద్ర గర్భవతి అయింది. ఆ వార్త విన్న రంగనాథం ఆనందానికి పట్టపగ్గాలు లేకపోయాయి. ఇన్నాళ్ళకు తమ కొక ప్రేమఫలం లభిస్తుందని!

నెలలు గతించాయి, సుభద్ర నవమాసాలు నిండుగానే ఒక కుమార్తెను కన్నది. ఆ బాలికను చూచిన వారి ఆనందానికి అంతులేకపోయింది. ఆమెకు 'సుశీల' అని సామకరణం చేశారు. సుశీల పెరిగి ఐదేళ్ళదయింది.

ఒకనాడు వున్నట్టుండి సుభద్ర 'భకుక్కు'న పెద్దవాంటి చేసుకొంది. రంగనాథం భయపడిపోయాడు. ఇంతలో ఆమె మరో రెండు వాంతులు చేసుకుంది. రంగనాథం వెంటనే ఆమెను గవర్నమెంట్ ఆస్పత్రిలో

చేర్చాడు. కాని సుభద్రకి ఈ లోకంలో ఋణం చెల్లిపోయింది. చనిపోయే ముందు ఆమె భర్తని పిలిచి, 'వీనండీ... నా... కో... సం ... అమ్మకష్టాలు ఆ... సుభవించారు... అబ్బా! ఇది నా ఆఖరు... కో... రిక... తీరుస్తూ... రు... కదూ... సుశీల ను... డాక్టర్... రు... చ... ది... విం... చం...'

అంతే ఆమె ప్రాణవాయువులు అనంతవాయువుల్లో లీనమయ్యాయి. రంగనాథం 'సుభద్రా' అని ఆస్పత్రి మార్కోగేట్టు పెద్ద కేక వేసి, ఆమె భౌతికకాయంపై వాలిపోయాడు!

రంగనాథం కంటివెంట ఆపారంగా కన్నీరు కారసాగింది. 'సుభద్ర! ఆమృతమూర్తి...' అనుకుంటూ పూర్వ స్మృతులతో వ్యాఖల పడసాగాడు. కొంతసేపటికి తేరుకొన్నాడు. 'ఆ! ప్రస్తుత కర్తవ్యం? కేసే ఆఖరు రోజుండే-సుశీల! కాని...

అరుణభానుని ఉదయ కిరణాలు కిటికీల గుండా ప్రసరించి ప్రకాంతముగా నిద్రిస్తున్న సుశీలను 'చురుకో'మనించాయ్! వుంటనే లేచి కూర్చుంది-సుశీల! 'అబ్బా! అప్పుడే చాలా ప్రాద్దెక్కిందే!' అంటూ మంచం దిగింది. అంతే! తన టేబుల్ మీద కనిపించిన కాగితము అది ఎగిరిపోకుండా వుంచిన పేపర్ వెయిటూ జూచి నిరాంతర పోయింది. వెంటనే టేబిల్ దగ్గరకు నడచి ఆ కాగితాన్నందుకొంది: అందులో.

'అమ్మా, సుశీలా!

దరిద్రదేవత తన కరాలహస్తాలలో మనల్ని బంధించింది. ఆ కరాల హస్తాల్ని మనం మంచిగా వున్నంత కాలం విదిలిపించుకోలేము. దానికి చెడే సరైన సాధనం! అందుకని దాన్నే నేను ఆవలంభించాను. నిన్న రాత్రుల్లా ఆలోచించి ఈ నిర్ణయానికొచ్చాను. నేను వున్నన్నాళ్ళు నీ కష్టాలు తీరవు. నా జాతకమే అలాటిది. దారిద్ర్యంలోనే మీ అమ్మ కళ్ళు మూసింది. నేను నీ జీవితాన్నుండి అదృశ్యమైతే నీ కష్టాలు తీరతే నా కడే పదివేలు! చక్కగా చదువుకొని, డాక్టరు వౌతావని ఆశిస్తాను. డ్రాయర్ లో కొంత డబ్బుంది! ఆ డబ్బుతో కాలేజీ ఫీజు కట్టు, ఏ పరిస్థితుల్లోనూ నీ చదువు ఆపకు. ఇవే నీకు నా చివరి ఆశిస్సులు. ఆసమర్థుడైన నీ తండ్రిని చూసి నవ్వుతావ్ కదూ!

—'రంగనాథం.'

'నాన్నా! ఏమిటి నాన్నా, ఇది? నా చదువుకోసం ప్రాణత్యాగం చేస్తున్నావా?? ఈ పాపిష్టురాలు పుట్టుకలో తల్లిని పోగొట్టుంది. ఇప్పుడు తండ్రిని కూడానా? అంటూ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించింది ఆమాయక, సుశీల!

X X X

యాంత్రికంగా కాలేజీ కల్పి వస్తూంది సుశీల. లోకంలో తనకేమీ సంబంధం లేనట్టూ, ఒక్కచదువే ముఖ్య కర్తవ్య మన్నట్టూ-ఆమె సంచరిస్తోంది. ఆమె జీవితములో సుఖశాంతులేనాడో కరవయ్యాయి. జీవచ్ఛవంలా గడుపుతూంది.

ఒకనాడు... యధాప్రకారంగా సుశీల కాలేజీ నుండి వస్తోంది. ఇంతలో, 'మీ బైయాలజీ నోట్సు వొక మారిస్తారా, మాడం?' అన్న కంఠస్వరం విని సుశీల తలపై కత్తి చూసింది.

అది కాలేజీ ఆవరణ. అప్పుడు బైయాలజీ క్లాసు యింది. తనని నోట్సుడిగిన యువకుని తేరిపారి చూసింది.

'క్షమించండి, నా పేరు రఘురాం!' అన్నాడా యువకుడు తొట్టుపడుతూ. ఆ యువకుడు స్ఫురద్రూపి, షార్కిక్ ప్యాంట్ మీద టెర్నిన్ 'టకప్' చేశాడు. అతని గజిబిజి గానున్న కిరోజాలు అతని ఫాల భాగముపై పడుతూ అతనికొక వింత సౌందర్యాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాయి. చాల సంస్కారం, సభ్యతా గల యువకుడు-రఘురాం.

అతనికి బైయాలజీ బుక్ 'హిండోవర్' చేసింది-సుశీల.

దాన్నందుకొని, 'థాంక్యూ వెరీ మచ్' అన్నాడా యువకుడు-రఘురాం, సభ్యతగా.

'నెవర్ మైండ్' అంటూ సుశీల సాగిపోయింది.

ఆ మరుసటిరోజు రఘురాం ఆ పుస్తకాన్ని సుశీలకు 'రిటన్' చేశాడు.

* * *

మెరీనా బీచ్ జనంలో కిటకిటలాడతోంది. పిల్లలు గోలగా ఇసుకలో ఆడుకొంటున్నారు. జంటలుగా యువతీ యువకులు వస్తూ పోతున్నారు; కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

రఘురాం అలలలో విజృంభిస్తున్న సముద్ర సౌందర్యాన్ని చూస్తూ నడుస్తున్నాడు. అకస్మాత్తుగా ఇసుకలో కూర్చోనియున్న ఒక స్త్రీమూర్తిని చూసి ఆతడారి పోయాడు. ఆమె మరెవరో కాదు-సుశీల!

'సుశీల గారూ...' రఘురాం మెల్లగా పిలిచాడు.

సుశీల ఉలిక్కిపడి తలెత్తి చూసింది. ఆమె కనుదోయిలో లీలగా ఆశ్చర్యపులు రఘురాం కళ్ళబడ్డాయి.

'వాటిస్ దిస్? యు ఆర్ వీపింగ్? వాటిస్ ది మాటర్?' అన్నాడు రఘురాం-అంటూ ఆమెను సమీపించాడు.

'లేదండీ, ఆ' అంటూ తప్పుకో జూసింది. సుశీల గారూ! కష్టాలున్నప్పుడు ఆత్మీయులలో చెప్పుకుంటే హృదయం తేలికాతుండన్నమాట మీరు విన్నారా?

సుశీల ఆశ్చర్యానుమానాలలో రఘురామ్ ని చూసింది. 'ఈతడు తనకు ఆత్మీయుడా?' అని మనసులో కలపోసింది.

'సంజేహించకండి, సుశీల గారూ?'

సుశీల కరగిపోయింది. ఇన్నాళ్ళకు తన హృదయా వేదనను వివేచ్యక్తి దొరకినందుకు మురిసి పోయింది. ఆమె హృదయం ఆనందంలో గంతులు వేసింది. తన దీన గాధని రఘురాంకి నివేదించింది.

అంతా విని నిట్టూర్చాడు రఘురాం. 'కొందరి జీవితాలు కష్టాలలోనే ప్రారంభమై, కష్టాలలోనే అంత మౌతుంటాయి. మీవంటి సుగుణశీలగు, విద్యావతికి దారిద్ర్యం నిజమే! లక్ష్మీ సరస్వతు లెన్నమా ఒకచోటుండరు కదా! మీరు కాదనకుంటే నేను మీకు సహాయ పడతాను. మీ తల్లికోరిక ప్రకారం డాక్టరు చదవండి. ఏదో దేవుని దయవల్ల నాకు డబ్బుకు లోటు లేదు నాకు తల్లిదండ్రులు చిన్నప్పుడే పోయారు...'

'మానం ఆర్థాంగీకారం' అనుకొన్నాడు రఘురాం.

X X X

కాలచక్ర పరిభ్రమణంలో మరి కొన్నేళ్ళు గడిచాయి. సుశీల రఘురాం ప్రోత్సోహంలో, సహాయంలో M. B., B. S., పాసయి 'ప్రైవేటు డాక్టరు'గా ప్రాక్టీసు పెట్టింది. అయితే తన అభివృద్ధికి కారణమైన రఘురామ్ని ఆమె మరచలేదు. అతన్ని తన హృదయ

మందిరంలో ప్రతిష్ఠించుకొని వూజించసాగింది. రఘు రాంకూడా ఆమె రూపగుణ లావణ్యాలను ఆరాధించి ఆమెను గాఢంగా ప్రేమించాడు. ఇద్దరూ ఒకరి మనస్సు ఒకరు తెలుసుకున్నారు. కొద్ది రోజుల్లో భార్యా భర్తలయ్యారు.

'లేడీ డాక్టర్ సుశీల' ఆ ప్రాతం వారికి ఆరాధ్యదైవం. ఆమె మందిరకపోయినా తన ఆమృతహస్తంతో రోగి నొకసారి తాకితే చాలు-ఎక్కడి రోగం అక్కడే తగ్గి పోతుందన్న నమ్మకం ప్రజల్లో స్థిరపడిపోయింది.

సుశీల రోగుల్ని తన కన్నబిడ్డలా చూస్తోంది. 'ఫారన్స్ నైటింగేల్' లా మానవసేవయే మాధవసేవ యని ఆమె నమ్మకం. ఆ నమ్మకంతోనే చికాకు, చీద రింపులేక తనవద్ద కొచ్చిన రోగులనందరినీ ఆమె చికిత్స చేసి, పరిపూర్ణరోగ్యవంతులుగా చేస్తుంది. త్వరలోనే ఆమె కీర్తి, ప్రతిభ వ్యాపించింది.

X X X

ఆ రోజు 'రమేష్' జన్మదినం. ఆరోజులో రమేష్ కి రెండోయేడు వస్తుంది. రమేష్ - రఘురాం, సుశీలల ప్రేమ ఫలం.

అడంబరంగా, వెభవంగా జరిగింది రమేష్ జన్మదినం ఆహుతులందరూ రమేష్ ని దీవించి వెళ్ళిపోయారు. సుశీల, రఘురాం ఒకచోట చేరి రమేష్ ను ముద్దాడు తున్నారు.

ఆ సమయంలో 'అమ్మా' అన్న పిలుపు వినిపించింది. రఘురాం వెళ్ళి ఆ విధంగా పిలిచిన వ్యక్తిని తీసు

కొచ్చాడు. అతడొక వృద్ధుడు. గడ్డాలు, మీసాలా పెరిగి పోయి భీకరంగా నున్నాడు.

'నన్ను గురుపట్టలేదా, సుశీలా! నేను, నీ తండ్రిని- ఆనాడు నిన్ను విడిచిపెట్టి పోయినాక ఆత్మహత్య చేసుకుందామనుకున్నాను-గాని ఆ ప్రయత్నం విరమించుకున్నాను. అసమరునిగా దేనికి చావడమని జేకాలన్నీ తిరిగి, నీ సంగతేమయిందోనని వచ్చానమ్మా...'

'మామగారూ!' అంటూ రఘురాం - 'నాన్నా!' అంటూ సుశీల ఆతన్ని చుట్టి వేళారు.

వచ్చీరాని మాటలతో 'టాతా...' అన్నాడు రమేష్. ఆ ఇంట్లో ఆనందం వెల్లి విరిసింది.

~~~~~

కథాంజలి (కథల మాస పత్రిక)

స్థాపితము. 1938.

విడి ప్రతి. ... 25 పై. లు

సంవత్సర చందా. ... రూ. 4-00

(ప్రత్యేక సంచికలతో సహా)

అన్ని హెగ్గిన్ బాతమ్స్, మరియు స్వదేశ మిత్రక బుక్ స్టాల్సులలోను దొరుకుతుంది.

~~~~~

ఈ సంవత్సరము పేరిటా బాగున్నవి. ఇంకా నిచారమెందుకు?

అవును. పంటలు బాగున్నమాట నిజమే. కాని అధికోత్పత్తి జరిగే ప్రాంతాల్లో వున్న ప్రజలు ఉత్పత్తి నరిపోయేంతగా లేని ప్రాంతాల్లోవున్న ప్రజలకు తమ అధికోత్పత్తిలో భాగమిచ్చి నినియోగమయ్యేలా చూసే బాధ్యత స్వీకరించాలి. మనం కరువుకాలానికి అక్కరకు వచ్చేట్లు నిశేష సంగ్రహం చేయాలంటే ఆహారం వృథాకాకుండా జాగ్రత్తవడాలి.

D.A.S.